ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ CARL OTTO LENZ

της 13ης Ιουλίου 1995 *

Α — Εισαγωγή

1. Η οδηγία δεύτερη 90/619/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 8ης Νοεμβρίου 1990, για τον συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με την πρωτασφάλιση ζωής και τη θέσπιση διατάξεων που σκοπό έχουν να διευκολύνουν την πραγματική άσκηση της ελεύθερης παροχής των υπηρεσιών καθώς και για την τροποποίηση της οδηγίας 79/267/ΕΟΚ [1], έπρεπε να μεταφερθεί στο εσωτερικό δίκαιο των κρατών μελών μέχρι τις 20 Νοεμβρίου 1992 [2].

2. Στην παρούσα διαδικασία λόγω παραβάσεως της Συνθήκης, η Επιτροπή ζητεί να αναγνωριστεί ότι το Βασίλειο της Ισπανίας, μη θεσπίζοντας εντός της ταχθείσας προθεσμίας τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που είναι αναγκαίες για την εφαρμογή της εν λόγω οδηγίας και μη ενημερώνοντας σχετικά την Επιτροπή, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το κοινοτικό δίκαιο. Επιπλέον, η Επιτροπή ζητεί την καταδίκη του Βασιλείου της Ισπανίας στα δικαστικά έξοδα.

3. Το Βασίλειο της Ισπανίας δεν αμφισβητεί ότι δεν εκπλήρωσε εμπροθέσμως την υποχρέωσή του να λάβει τα μέτρα που είναι αναγκαία για τη μεταφορά της προαναφερθείσας οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, ιδίως δε για την προσαρμογή των σχετικών διατάξεων του εθνικού δικαίου.

4. Ωστόσο, το Βασίλειο της Ισπανίας προβάλλει δύο επιχειρήματα προς υπεράσπισή του. Υποστηρίζει, πρώτον, ότι η νομοθετική πρωτοβουλία που είχε αναληφθεί εγκαίρως για τη μεταφορά της εν λόγω οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο δεν κατέληξε στη θέσπιση νόμου, επειδή προηγουμένως η προκήρυξη νέων εκλογών είχε ως συνέπεια τη διάλυση της βουλής. Από τον Ιανουάριο του 1994 έχει κινηθεί νέα νομοθετική διαδικασία για τη μεταφορά της εν λόγω οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο. Το Βασίλειο της Ισπανίας ισχυρίζεται, δεύτερον, ότι μέχρι το πέρας της νομοθετικής διαδικασίας, οι διοικητικές διατάξεις που έχουν θεσπιστεί με ένα «protocolo» αναπληρώνουν de facto τη de jure μη πραγματοποιηθείσα προσαρμογή των νομο-

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γερμανική.

1 — ΕΕ 1990, L 330, σ. 50.

2 — Βλ. άρθρο 30, παράγραφος 1, της οδηγίας 90/619.

θετικών διατάξεων. Επομένως, το Βασίλειο της Ισπανίας υποστηρίζει ότι δεν μπορεί να του προσαφθεί παράβαση υποχρεώσεως και ότι η προσφυγή της Επιτροπής είναι αβάσιμη.

Β — Η θέση μου επί της υποθέσεως

5. Ο ισχυρισμός αυτός του Βασιλείου της Ισπανίας δεν μπορεί να γίνει δεκτός. Ενόψει του αντικειμενικού χαρακτήρα της διαδικασίας λόγω παραβάσεως της Συνθήκης, προκειμένου να αναγνωριστεί η παράβαση της Συνθήκης, αρκεί η διαπίστωση ότι η Ισπανική Κυβέρνηση δεν αμφισβητεί την παράβαση που της προσάπτεται [3]. Το Βασίλειο της Ισπανίας περιορίζεται μόνο στο να δικαιολογήσει την καθυστέρηση στη μεταφορά της οδηγίας, επικαλούμενο κυρίως τη διάλυση της βουλής. Κατά πάγια όμως νομολογία του Δικαστηρίου, ένα κράτος μέλος δεν μπορεί να απαλλαγεί από την υποχρέωσή του για εμπρόθεσμη μεταφορά μιας οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, επικαλούμενο εσωτερικά εμπόδια τεχνικής, θεσμικής ή πολιτικής φύσεως [4]. Δεύτερον, το Βασίλειο της Ισπανίας προβάλλει ως δικαιολογία ότι ο δεσμευτικός χαρακτήρας του σκοπού της οδηγίας (άρθρο 189, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΚ) τηρείται προσωρινά μέσω διοικητικών διατάξεων — που στη συγκεκριμένη περίπτωση περιέχονται στο αποκαλούμενο «protocolo». Ακόμη και αν γινόταν δεκτό ότι μια παράβαση της Συνθήκης θα ήταν δυνατό να αρθεί κατ' αυτόν τον τρόπο, το Βασίλειο της Ισπανίας δυσχερώς θα μπορούσε να επικαλεστεί με επιτυχία τη δυνατότητα αυτή, δεδομένου ότι, όπως προκύπτει από το παράρτημα 1 του υπομνήματος αντικρούσεως, το «protocolo» τέθηκε σε ισχύ μόλις την 1η Ιουλίου 1994. Η παράβαση όμως της Συνθήκης έπρεπε να είχε παύσει το αργότερο μέχρι την παρέλευση της δίμηνης προθεσμίας που είχε τάξει η Επιτροπή με την από 15 Φεβρουαρίου 1994 αιτιολογημένη γνώμη της. Ωστόσο, το «protocolo», ως εσωτερικό δίκαιο του κράτους χωρίς άμεσο αποτέλεσμα έναντι τρίτων, δεν θα πληρούσε τους όρους, τους οποίους, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, οφείλουν να τηρούν τα κράτη μέλη κατά τη μεταφορά μιας οδηγίας στο εσωτερικό τους δίκαιο, όσον αφορά την επιλογή του τύπου και των μέσων [5].

6. Δεδομένου ότι διαπιστώνεται ότι το Βασίλειο της Ισπανίας δεν μετέφερε εμπρόθεσμα την εν λόγω οδηγία στο εσωτερικό δίκαιο, παρέλκει η εξέταση από το Δικαστήριο της αιτιάσεως που προβλήθηκε επικουρικώς από την Επιτροπή, ότι δηλαδή το Βασίλειο της Ισπανίας παρέλειψε να ανακοινώσει τα μέτρα που ελήφθησαν για τη μεταφορά της οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο.

3 — Βλ. την προσφάτως εκδοθείσα απόφαση της 3ης Μαΐου 1994 στην υπόθεση C-260/93, Επιτροπή κατά Βελγίου (Συλλογή 1994, σ. I-1611, σκέψεις 7 και 8).

4 — Βλ. απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 1976 στην υπόθεση 52/75, Επιτροπή κατά Ιταλίας (Συλλογή τόμος 1976, σ. 121, σκέψεις 10 και 14).

5 — Απόφαση της 30ής Μαΐου 1991 στην υπόθεση C-163/88, Επιτροπή κατά Γερμανίας (Συλλογή 1991, σ. I-2567).

Γ — Πρόταση

7. Προτείνω επομένως στο Δικαστήριο να αποφανθεί ως εξής:

«1) Το Βασίλειο της Ισπανίας, μη θεσπίζοντας εντός της ταχθείσας προθεσμίας τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις προκειμένου να συμμορφωθεί με την οδηγία 90/619/ΕΟΚ, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη Συνθήκη ΕΚ.

2) Το Βασίλειο της Ισπανίας φέρει τα δικαστικά έξοδα.»